

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

perekhidnoho-periodu-dlia-ukrains-koho-suspil-stva-v-umovakh-zbroynoho-konfliktu/

6. Проект Закону про засади державної політики перехідного періоду № 5844 від 09.08.2021 року. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72625

7. Висновок щодо проєкту Закону «Про засади державної політики перехідного періоду», ухвалений Венеційською Комісією на 128-му пленарному засіданні (Венеція та у режимі онлайн, 15–16 жовтня 2021 р.). URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2021\)038-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2021)038-ukr)

8. Republic of Kosovo Strategy on Transitional Justice 2024–2034. URL: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/06/STRATEGY-ON-TRANSITIONAL-JUSTICE-IN-REPUBLIC-OF-KOSOVO-2024–2034.pdf>

Науковий керівник: докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ізарова Ірина Олександрівна

Гривенко В. В.,
*аспірант кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська
юридична академія»*

ЩОДО ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА СУДОВУ ВЛАДУ В УКРАЇНІ

Поняття «європейська інтеграція» або «євроінтеграція» у найбільш загальному сенсі може бути визначено як «зближення України з Євросоюзом як на рівні законів, так і на рівні правил і звичаїв, що існують у суспільстві, кінцевим результатом якого має стати вступ України до ЄС» [1]. Чергова хвиля актуалізації проблематики євроінтеграції обумовлюється отриманням Україною статусу кандидата на членство в ЄС, що відбулося 23.06.2022 р. Водночас, можна стверджувати, що самоідентифікація України як європейської держави була задекларована ще 05.12.1991 р. у зверненні Верховної Ради України «До парламентів і народів світу» у зв'язку з підтвердженням на референдумі Акта проголошення неза-

лежності України [1, с. 93]. У подальшому орієнтація нашої держави на європейські стандарти та цінності неодноразово закріплювалося у різних правових документах, проте вважаємо, що ключовою подією, яка надала поштовх для євроінтеграції та створила фундамент для цього процесу, стало підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, що відбулося 21.03.2014 р.

Наразі євроінтеграція впливає на всі сфери суспільного та державного життя: медицину, торгівлю, освіту, медіа тощо. В рамках нашого дослідження увагу буде приділено впливу євроінтеграції на судову гілку влади. Задля систематизації матеріалу, вплив євроінтеграції буде розглянуто на прикладі різних аспектів організації та діяльності цієї гілки влади, що зазнали впливу, а саме: 1) відображення європейських та міжнародних стандартів у сфері судустрою у вітчизняному законодавстві; 2) зміни у системі судустрою; 3) зміни у порядку добору та призначенні суддів на посаду; 4) реформування органів судової влади (окрім судів).

1. Відображення європейських та міжнародних стандартів у сфері судустрою у вітчизняному законодавстві. У якості прикладу можна зазначити, що у національному законодавстві знайшли відображення ідеї, закладені в Основних принципах незалежності судових органів від 1985 р., Загальній (Універсальній) хартії суддів від 1999 р., Європейській хартії про закон «Про статус суддів» від 1998 р. тощо. Водночас, слід зазначити, що внесення змін до Конституції України щодо правосуддя також обумовлювалось потребою приведення положень Основного закону відповідно до європейських стандартів (до прикладу, щодо функцій прокуратури тощо).

2. Зміни у системі судустрою. У якості прикладу можна навести реформу системи судустрою, що відбулася у 2016 р. та яка передбачала перехід від чотирирівневої (місцеві суди – апеляційні суди – вищі спеціалізовані суди – Верховний Суд України) системи судустрою до трирівневої (місцеві суди – апеляційні суди – Верховний Суд). Так, у Висновках Венеціанської комісії порушувалось питання щодо доцільності існування чотирьох рівнів судів. Наголошувалось, що існування такої кількості рівнів призводить до надмірної складності й затримки. Крім того, європейськими фахівцями наголошувалось, що зміни системи судустрою неможливі без внесення змін до Конституції держави [2].

Ще одним прикладом є створення Вищого антикорупційного суду, що було умовою МВФ та ЄС для надання фінансової допомоги нашій

країні. Відзначимо, що створення НАБУ також було однією з вимог МВФ та Європейської комісії для лібералізації візового режиму України з Європейським Союзом.

3. Зміни у процедурі добору та призначення суддів. Одним з найяскравіших є відмова у національному законодавстві від п'ятирічного випробувального терміну у випадку призначення судді на посаду вперше. Нагадаємо, що раніше Венеціанською комісією зазначалось, що існування п'ятирічного випробувального періоду, встановленого статтею 126 Конституцією, повинно бути виключено або принаймні скорочено до, наприклад, не більш двох років [2]. Відповідно до діючого законодавства, судді одразу призначаються безстроково.

4) Реформування органів судової влади (окрім судів). У якості прикладу можна нагадати, що європейськими установами наголошувалось, що склад Вищої ради юстиції слід змінити таким чином, щоб гарантувати, що значну її частину або більшість складатимуть судді, обрані своїми колегами. Вказане зауваження знайшло відображення в Законі України «Про Вищу раду правосуддя», згідно з яким ВРП складається з 21 члена, 10 з яких обирає з'їзд суддів із суддів чи суддів у відставці [3]. Крім того, нещодавнє оновлення ВРП і ВККС відповідало зобов'язанням України перед МВФ.

У якості висновку можемо зазначити, що реформування судової гілки влади з урахуванням євроінтеграції має враховувати історичні, правові, культурні та інші особливості держави. Систематичне внесення змін до її організації та діяльності може мати зворотний ефект і призвести до розбалансування її функціонування. Отже, будь-які зміни повинні мати виважений і обґрунтований характер.

Список використаних джерел:

1. Європейська інтеграція. *EU UA*. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/integration/>
2. Спільний висновок щодо закону України «Про судоустрій і статус суддів» Венеціанської комісії та Дирекції з співпраці Генеральної дирекції з прав людини та правових питань Ради Європи від 15–16 жовтня 2010 р. URL: <https://vkksu.gov.ua/page/vysnovky-veneciyskoyi-komisiyi>
3. Спільний висновок Венеціанської комісії й Директорату з прав людини Генерального Директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи (ГД-І) щодо закону «Про судоустрій і статус суддів» і внесення змін

до закону «Про Вищу раду юстиції» України від 20–21 березня 2015 р. URL: <https://vkksu.gov.ua/page/vysnovky-veneciyskoyi-komisiyi>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Свида Олексій Георгійович

Давидзон Д. О.,
*студентка 2 курсу денної форми
здобуття освіти другого
(магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»
освітньої програми «Право»
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ТА МЕДІАТОРА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Положення частини 1 статті 59 Конституції України гарантує кожному право на професійну правничу допомогу. Відповідно до статті 131–2 Конституції України, для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура [1]. Закон України «Про медіацію» визначає медіацію як позасудову добровільну, конфіденційну, структуровану процедуру, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [2].

На практиці завжди зустрічаються випадки порушення, невиконання чи неналежного виконання своїх професійних обов’язків як адвокатами, так і медіаторами. Дієвим механізмом захисту прав осіб, які звернулися за правничою допомогою до адвокатів або за проведенням процедури медіації до медіаторів, а також для збереження репутації адвокатів і медіаторів, адвокатури України та інституту медіації, є інститут юридичної відповідальності, зокрема, професійної відповідальності адвокатів та медіаторів.

Фідря Ю. О.

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ
СТЯГНЕНЬ СТОСОВНО СУДДІ 133

Хотенець П. В.

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ПРО ДІАЛЕКТИКУ СУДОВОЇ
ТА ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ 138

Хотинська-Нор О. З.

ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
ІНСТРУМЕНТАРІУ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ
УКРАЇНИ..... 140

Храпенко О. О.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА:
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ 142

Шевчук О. М., Євечук О. І.

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД З ПИТАНЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ:
АНАЛІЗ ОКРЕМИХ РІШЕНЬ ЄСПЛ 146

СТУДЕНТИ ТА АСПІРАНТИ

Афанасьєва В., Машаро О.

ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ
ДО СУДОВОЇ СИСТЕМИ 151

Басюк Ю. М.

ЕТИЧНІ МЕЖІ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 154

Бєляєва К. О.

ДОВІРА ДО СУДУ В УКРАЇНСКОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ФАКТОРИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ 159

Бідний Є. М.

НОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «МИТНИЙ
СПІР ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ
ПЛАТЕЖІВ» КРИЗЬ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ЄСПЛ 162

Божко А. В.

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА АДВОКАТА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 166

Бондар Аліса

ПРИНЦИП ДОБРОВІЛЬНОСТІ ШЛЮБУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД 169